

مقایسه میزان تغییرات همودینامیک متعاقب لوله گذاری داخل نای، توسط لارنگوسکوپ ماکینتاش و برونکوسکوپ فیبراپتیک

دکتر حسن لعل دولت آبادی^۱، دکتر علیرضا جلالی^۱

Title: Comparison of post intratracheal intubation hemodynamic changes using Machintosh laryngoscope and fiberoptic bronchoscope.

Authors: Lal dolat abadi H,(MD); Jalali AR,(MD).

Introduction: Hemodynamic changes are of the intratracheal intubation complications, which anesthesiologists always tend to avoid. In this study, we evaluated hemodynamic changes like HR, BP, post thracheal intubation using Macintosh laryngoscope versus fiberoptic bronchoscope.

Methods: Ninety-seven ASA class I, II elective surgery candidates were selected and were divided into two groups of 45 and 52 patients, randomly. Those with excessive obesity, difficult intubation, and systemic disorders like hypertension, diabetes, thyroid disorders and Cesarean candidates were excluded. After using standard monitoring, premedication and anesthesia induction were done with same methods for all the patients. Intubation period was recorded in seconds. Hemodynamic changes like HR, BP, SaO₂ in 4 different times were recorded either. All the information was analyzed using SPSS program and using t-test and Chi-square test.

Results: There was no significant differenc beteen the operational period and age and sex of subjects. Intubational period in fiberoptic group was significantly longer than the Macintosh group. There were significant differences between the two groups in mean SaO₂ and mean arterial pressure 30 seconds after intubation. Heart rate after intubation did not show any significant different between the groups.

Conclusion: Considering all the above results, it seems that intubation using fiberoptic bronchoscopes causes more hemodynamic changes compared with Macintosh laryngoscope. Considering the proportional equal conditions like anesthesia type and method, premedication, age, sex, etc, this difference is likely arised due to the effects of fiberoptic bronchoscope on lower part of trachea.

Keywords: Hemodynamic changes, fiberoptic bronchoscope, laryngoscope.

۱- گروه بیهوشی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)

چکیده:

مقدمه: از جمله عوارض لوله گذاری داخل نای، تحریک سمپاتیک و تغییرات همودینامیک شامل ضربان قلب و فشار خون (HR, BP) می باشد که همواره متخصص بیهوشی در پی اجتناب از آن می باشد. در این مطالعه تغییرات همودینامیک، با دو روش لوله گذاری نای بالارنگوسکوپ مکینتاش و برونکوسکوپ فیبراپتیک مورد بررسی قرار گرفت.

روش کار: ۹۷ بیمار ASA class I, II کاندید جراحی الکتیو در دو گروه ۴۵ و ۵۲ بیمار مورد بررسی قرار گرفتند. بیماران با لوله گذاری مشکل، چاقی مفرط، بیماری های سیستمیکی نظیر فشارخون بالا، بیماری قلبی، دیابت، تیروئید و بیماران کاندید سزارین از این مطالعه حذف شدند. پس از برقراری مانتیورینگ استاندارد، پره مدیکاسیون و القا بیهوشی به صورت یکسان برای تمامی بیماران صورت گرفت. تغییرات همودینامیک از قبیل HR، BP، ثبت گردید. اضافه بر آن تغییرات SaO₂ نیز مورد بررسی قرار گرفت. اطلاعات جمع آوری شده توسط برنامه آماری SPSS، و آزمون های آماری t-test و کای دو مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج: تفاوت معنی دار توزیع سن، جنس و طول مدت عمل در دو گروه بیماران دیده نشد. طول مدت لوله گذاری داخل نای در دو گروه بطور معنی داری متفاوت بود. میانگین اشباع اکسیژن خون شریانی در ۳۰ ثانیه بعد از لوله گذاری، تفاوت معنی دار بین دو گروه داشت. متوسط فشار خون شریانی ۳۰ ثانیه بعد از لوله گذاری تفاوت معنی دار بین دو گروه داشت. تعداد ضربان قلب در دو گروه تفاوت معنی دار نداشت.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج فوق می توان گفت که لوله گذاری با برونکوسکوپ فیبراپتیک قابل انعطاف می تواند تغییرات همودینامیک بیشتری نسبت به لارنگوسکوپ مکینتاش ایجاد کند. با توجه به شرایط مساوی از نظر عوامل مؤثر از قبیل نوع بیهوشی، پره مدیکاسیون، سن، جنس بیماران و ... این تغییرات بعلاوه تفاوت معنی دار در طول مدت لوله گذاری و تحریکات قسمت های پائین تر تراشه توسط برونکوسکوپ فیبراپتیک بوجود می آیند.

کل واژگان: تغییرات همودینامیک، برونکوسکوپ فیبراپتیک قابل انعطاف، لارنگوسکوپ.

مقدمه:

یکی از عوارض لارنگوسکوپ و لوله گذاری داخل نای تحریک سمپاتیک و تغییرات همودینامیک (HR, BP) می باشد، که متخصصین بیهوشی همواره در پی اجتناب از آن می باشند. دیگر عوارض لارنگوسکوپ و لوله گذاری داخل نای شامل آسیب به لبها، دندانها، زبان، اپی گلو ت حنجره، تارهای صوتی و نای، ادم راه هوایی، خشونت صدا، خونریزی می باشد (۵ و ۶). شیوع و شدت عوارض فوق بستگی به تکنیک انتخاب شده می تواند متغیر باشد (۱ و ۳).

از زمان تولید برونکوسکوپ فیبراپتیک قابل انعطاف تحقیقات مختلفی در زمینه تفاوت لوله گذاری داخل نای توسط لارنگوسکوپ و برونکوسکوپ فیبراپتیک انجام شده که عمده مزایای برونکوسکوپ فیبراپتیک قابل انعطاف بکارگیری آن در موارد لوله گذاری راه هوایی مشکل، استفاده در شرایط شکستگی و ناپایداری مهره های گردنی و عدم امکان انجام لارنگوسکوپ، عدم وارد کردن تروما به لب و دندان بیمار می باشد. از طرفی

اولین برونکوسکوپ سخت، در سال ۱۸۷۹ توسط Killian صورت گرفت، لوله گذاری داخل نای با دید مستقیم با استفاده از لارنگوسکوپ تیغه مستقیم، در سال ۱۹۱۲ شروع شد (۱). در سال ۱۹۴۳ لارنگوسکوپ مکینتاش معرفی شد و متخصصین بیهوشی متوجه آسان تر بودن لوله گذاری داخل نای با آن شدند و تا این زمان اغلب لوله گذاری های داخل نای با لارنگوسکوپ مکینتاش صورت می گیرد (۲ و ۳).

برونکوسکوپ فیبراپتیک، در سال ۱۹۶۴ توسط Ikeda ساخته شد (۱). این برونکوسکوپ وسیله ای ساده می باشد ولی بکارگیری آن نیازمند مهارت است (۱). در ابتدا به صورت بسیار محدود و در موارد راه هوایی مشکل، ناپایداری و شکستگی مهره های گردنی استفاده می شد، در حال حاضر با توجه به بالا رفتن مهارت متخصصین بیهوشی، استفاده از برونکوسکوپ فیبراپتیک قابل انعطاف شیوع بیشتری پیدا کرده است (۳ و ۴).

قبل از القاء بیهوشی 500°C سانتی متر مکعب رینگر لاکتات داده می شد.

ریتم قلبی با لید II استاندارد ECG مانیتور می شد، اشباع اکسیژن شریانی توسط پالس اکسی متر، فشار خون توسط NIBP صدای قلب با استتوسکوپ پره کوردیال و دمای بدن از طریق پروب زیر بغل اندازه گیری می شد و علائم حیاتی در طی القاء بیهوشی تا پایان عمل ثبت می شد.

القاء بیهوشی با میدازولام $30\mu\text{g}/\text{kg}$ ، فنتانیل $2\mu\text{g}/\text{kg}$ ، تیوپنتال سدیم $5\text{mg}/\text{kg}$ و شلی عضلانی بوسیله آتراکوریوم $0.5\text{mg}/\text{kg}$ بدست می آمد. برای تمام بیماران لوله نای از نوع PVC با علامت Portex با کاف کم فشار استفاده می شد. نگهداری بیهوشی با هالوتان 0.8% ، اکسیژن 40% ، N_2O 60% در پایان عمل بیماران با پروستگمین $40\mu\text{g}/\text{kg}$ ، آتروپین $15\mu\text{g}/\text{kg}$ ریورس می شدند و پس از اطمینان از کفایت تهویه خود به خودی ریه لوله نای خارج می شد.

اطلاعات بیماران شامل سن، جنس، وزن بیمار، طول مدت زمان لوله گذاری، مدت جراحی جمع آوری شد. متوسط فشار خون شریانی، تعداد ضربان قلب و همچنین میزان اشباع اکسیژناسیون خون شریانی در چهار زمان ۵ دقیقه و ۳۰ ثانیه قبل از شروع لوله گذاری، ۳۰ ثانیه و ۵ دقیقه بعد از اتمام لوله گذاری اندازه گیری و ثبت شد.

کلیه اطلاعات جمع آوری شده، توسط برنامه آماری SPSS تجزیه و تحلیل شد. میانگین سنی و درصد های جنسی افراد در هر دو گروه محاسبه شدند و توسط t-test و تست کای دو، با یکدیگر مقایسه شدند. میانگین فشار متوسط شریانی، تعداد ضربان نبض و میزان اکسیژناسیون خون شریانی در زمان های مختلف محاسبه شدند. میانگین شاخص های همودینامیک در زمان های مختلف در دو گروه توسط t-test و در داخل هر یک از گروه ها در زمان های مختلف توسط Paired t-test محاسبه شد.

یافته ها:

از کل ۹۷ بیمار بررسی شده، برای ۴۵ نفر (۴۶/۴٪) با استفاده از لارنگوسکوپ مکینتاش و ۵۲ نفر (۵۳/۶٪) با استفاده از برونکوسکوپ فیبراپتیک لوله گذاری داخل نای انجام شد. میانگین سنی بیماران بررسی شده در کل 31.6 ± 10.0 سال بود. این رقم در افراد گروه مکینتاش 30.8 ± 10.1 سال و در افراد گروه فیبراپتیک 32.3 ± 10.0 سال بود که تفاوت معنی داری بین این دو گروه مشاهده نشد. ۵۴ نفر (۵۵/۷٪) از افراد بررسی شده

مزایایی برای لارنگوسکوپ ذکر شده که عبارتند از بکارگیری آسان و لوله گذاری در مدت زمان کوتاهتر می باشد (۷ و ۸). همچنین مطالعات متعددی در زمینه تغییرات همودینامیک به دنبال لوله گذاری داخل نای با برونکوسکوپ فیبراپتیک قابل انعطاف و لارنگوسکوپ مکینتاش انجام شده که در این بین عده ای نظر دارند که انجام لوله گذاری داخل نای توسط برونکوسکوپ فیبراپتیک تغییرات همودینامیک به مراتب کمتری نسبت به لارنگوسکوپ به دنبال دارد (۶، ۸ و ۹). عده دیگری نظر دارند که تفاوت معنی دار و واضحی در ایجاد تغییرات همودینامیک متعاقب انجام این دو روش وجود ندارد (۶، ۷، ۱۱-۹).

نیز در مقالاتی اظهار شده است که نه تنها تفاوت معنی داری وجود ندارد بلکه به دلیل سریعتر بودن انجام لوله گذاری داخل نای توسط لارنگوسکوپ استفاده از لارنگوسکوپ مکینتاش بر برونکوسکوپ فیبراپتیک ارجح می باشد (۱۲ و ۱۳). با توجه به نظرات مختلف در زمینه این مطالعات با هدف مقایسه میزان تغییرات همودینامیک متعاقب لوله گذاری داخل نای توسط لارنگوسکوپ مکینتاش و برونکوسکوپ فیبراپتیک قابل انعطاف انجام شد.

روش کار:

در یک مطالعه کارآزمایی بالینی تصادفی^۱، ۹۷ بیمار کاندید جراحی های الکتیو بستری در بیمارستان بقیه الله (عج) که از نظر طبقه بندی بیهوشی در ASA class I, II بودند بصورت غیرتصادفی ساده انتخاب شدند. کلیه بیماران در محدوده سنی ۶۵-۱۸ سال بودند. در انتخاب افراد دقت شد که بیماران جراحی های اینتراکرانیا، سزارین و بیماری های سیستمیک نظیر دیابت، فشار خون بالا، بیماری قلبی، بیماری های تیروئید و بیماری های ریوی نداشته باشند و هیچیک لوله گذاری مشکل و چاقی مفرط نداشته باشند.

قبل از شرکت در طرح برای بیماران تحقیقاتی بودن این مرحله توضیح داده شد و از آنان اجازه شفاهی برای شرکت در طرح گرفته شد. کلیه بیماران بطور کاملاً تصادفی به دو گروه ۴۵ نفری (لوله گذاری توسط لارنگوسکوپ مکینتاش) و ۵۲ نفری (لوله گذاری توسط برونکوسکوپ فیبراپتیک) تقسیم شدند. قابل ذکر است که افراد هر دو گروه ۸ ساعت قبل از عمل چیزی نخورده بودند (NPO) و پره مدیکاسیون در هر گروه توسط مصرف 10mg قرص دیازپام، شب قبل از عمل انجام شد.

¹ - Randomized clinical trial

معنی دار این ارقام نسبت به ۳۰ ثانیه قبل از لوله گذاری می باشد (جدول ۲).

جدول ۲- مقایسه اطلاعات همودینامیک بین دو گروه مکینتاش و فیبراپتیک در زمانهای مختلف

P-value	گروه فیبراپتیک	گروه مکینتاش	عوامل همودینامیک
۰/۰۸۸	۸۷/۰±۸/۱	۸۸/۴±۱۰/۵	میانگین فشار خون شریانی ۵ دقیقه قبل از لوله گذاری (mmHg)
۰/۵۴۲	۷۷/۳±۸/۸	۷۴/۱±۹/۸	متوسط فشار خون شریانی ۳۰ ثانیه قبل از لوله گذاری (mmHg)
۰/۰۰۴*	۹۴/۰±۸/۱	۹۰/۴±۱۴/۹	متوسط فشار خون شریانی ۳۰ ثانیه بعد از لوله گذاری (mmHg)
۰/۰۸۲	۸۲/۱±۶/۱	۸۰/۴±۹/۱	متوسط فشار خون شریانی ۵ دقیقه بعد از لوله گذاری (mmHg)
۰/۰۲۰*	۹۵/۳±۱۸/۰	۹۱/۸±۱۳/۸	تعداد ضربان قلب ۵ دقیقه قبل از لوله گذاری (Beat/min)
۰/۰۰۱	۹۸/۵±۱۴/۹	۸۷/۱±۱۰/۵	تعداد ضربان قلب ۳۰ ثانیه قبل از لوله گذاری (Beat/min)
۰/۲۷۶	۱۰۹/۲±۱۳/۴	۱۰۵/۶±۱۰/۶	تعداد ضربان قلب ۳۰ ثانیه بعد از لوله گذاری (Beat/min)
۰/۲۸۰	۹۸/۵±۱۱/۸	۹۴/۷±۹/۷	تعداد ضربان قلب ۵ دقیقه بعد از لوله گذاری (Beat/min)

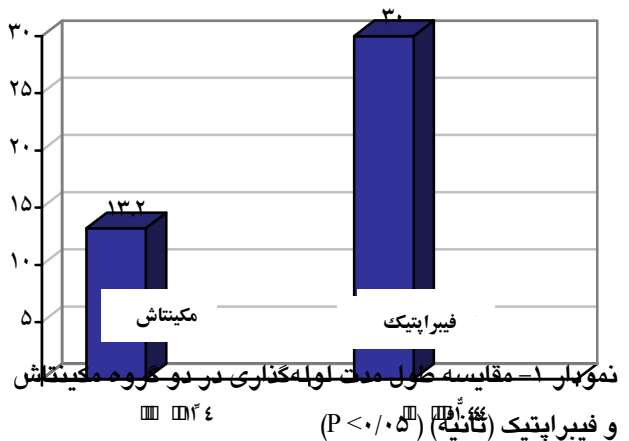
همچنین میانگین اشباع اکسیژناسیون خون شریانی ۳۰ ثانیه بعد از لوله گذاری در هر دو گروه کاهش معنی دار نسبت به ۳۰ ثانیه قبل از لوله گذاری نشان می دهد (جدول ۳).

میانگین فشار متوسط شریانی و میزان اکسیژناسیون خون شریانی ۵ دقیقه بعد از لوله گذاری در هر دو گروه کاهش معنی دار نسبت به ۵ دقیقه قبل از لوله گذاری نشان می دهد. تعداد ضربان قلب ۵ دقیقه بعد از لوله گذاری در هر دو گروه افزایش معنی دار نسبت به ۵ دقیقه قبل از لوله گذاری نشان می دهد. در مقایسه تغییرات همودینامیک دو گروه با یکدیگر میانگین فشار متوسط شریانی ۳۰ ثانیه بعد از لوله گذاری داخل نای در افراد گروه مکینتاش بطور معنی داری کمتر از گروه فیبراپتیک بود (۹۰/۴±۱۴/۸ در مقابل ۹۴/۰±۸/۹ میلی متر جیوه

مرد و ۴۳ نفر (۴۴/۳٪) از افراد بررسی شده زن بودند. از بین افراد گروه مکینتاش ۳۰ نفر (۶۶٪) مرد و ۱۵ نفر (۳۴٪) زن بودند، از بین افراد گروه فیبراپتیک ۲۴ نفر (۴۶٪) مرد و ۲۸ نفر (۵۴٪) زن بودند، نسبت مردان و زنان در بین افراد دو گروه تفاوت معنی داری را از نظر آماری نشان نمی دهد. وزن افراد بررسی شده در کل ۶۸/۲±۹/۴ کیلوگرم بود. این رقم در افراد گروه مکینتاش و فیبراپتیک به ترتیب ۶۸/۶±۹/۹ و ۶۷/۸±۹/۰ کیلوگرم بود، که تفاوت معنی داری بین دو گروه وجود نداشت. طول مدت لوله گذاری نای در کل طرح برابر ۱۳/۱±۲۲/۲ ثانیه بود. این رقم در افراد گروه فیبراپتیک بطور معنی داری بیش از افراد گروه مکینتاش بود (۳۰/۰±۱۳/۳ در مقابل ۱۳/۲±۳/۸ ثانیه، P=۰/۰۱۶) (جدول ۱) و (نمودار ۱).

جدول ۱- مشخصات بیماران هر دو گروه مکینتاش و گروه فیبراپتیک

تعداد	جنس (مرد/زن)	میانگین سن (سال)	میانگین وزن (کیلوگرم)	میانگین زمان لوله گذاری (ثانیه)
۴۵	۱۵/۳۰	۳۰/۸±۱۰/۱	۶۸/۶±۹/۹	۱۳/۲±۳/۸
۵۲	۲۸/۲۴	۳۲/۳±۱۰/۰	۶۷/۸±۹/۰	۳۰/۰±۱۳/۳

طول مدت زمان جراحی در کل ۹۴/۲±۴۷/۶ دقیقه بود. این رقم در گروه مکینتاش و فیبراپتیک به ترتیب ۹۱/۸±۴۹/۵ و ۹۶/۲±۴۶/۲ دقیقه بود، که از نظر آماری بیانگر تفاوت معنی دار بین دو گروه نمی باشد. متوسط فشار خون شریانی و تعداد ضربان قلب ۳۰ ثانیه بعد از لوله گذاری در هر دو روش بیانگر افزایش

استفاده قرار گیرد و این موضوع یافته‌ای است که در بسیاری از مطالعات دیگر مورد تأیید قرار گرفته است (۳، ۸ و ۱۴).

براساس یافته‌های این مطالعه چنین بنظر می‌رسد که لوله گذاری داخل نای با برونکوسکوپ فیبراپتیک باعث می‌شود که فشار خون متوسط شریانی و میانگین ضربان قلب این بیماران نسبت به بیماران مشابه افزایش یابد و این یافته با بعضی از تحقیقات انجام شده در این زمینه تطابق دارد (۱۵ و ۱۶).

در این مطالعه بیشترین تغییرات همودینامیک بیماران در هنگام لوله‌گذاری داخل نای با برونکوسکوپ فیبراپتیک در طی ۳۰ ثانیه بعد از لوله‌گذاری پدید آمده بود و این موضوع می‌تواند راهنمایی باشد در مورد بیمارانی که به دلایل مختلف مجبور به کار برد برونکوسکوپ فیبراپتیک در آنها باشیم. به عبارت دیگر چه به صورت اورژانس و چه الکتیو گاه مجبور به کاربرد برونکوسکوپ فیبراپتیک برای لوله‌گذاری داخل نای هستیم و بیمار ممکن است بیماری زمینه‌ای قابل توجه قلبی داشته باشد در این حالت باید بیشترین میزان دقت در حفظ ثبات عملکرد سیستم قلبی عروقی در دقایق اول به خصوص ۳۰ ثانیه اول پس از لوله‌گذاری را داشته باشیم و هر گونه اقدام درمانی و دارویی باید در طی این مدت انجام شود تا از آسیب‌های احتمالی سیستم قلبی عروقی جلوگیری گردد. توضیحی که می‌توان در همین زمینه ارائه داد آن است که به دلیل طولانی‌تر بودن مدت تحریک قسمت‌های میانی و تحتانی نای توسط برونکوسکوپ فیبراپتیک که لازمه لوله‌گذاری داخل نای با آن می‌باشد است و شدت تغییرات همودینامیک در لوله‌گذاری با برونکوسکوپ فیبراپتیک بطور معنی‌داری بیش از لارنگوسکوپ مکینتاش بوده است (۱۵ و ۱۷). به همین دلیل لوله‌گذاری با برونکوسکوپ فیبراپتیک نیازمند تجربه و توانمندی کافی است و متخصصین بیهوشی آشنایی کمتری با آن نسبت به لارنگوسکوپ معمولی دارند (۲، ۳، ۱۳، ۱۶ و ۱۸).

عمده تفاوت تغییرات بین دو گروه در دو جا بوده است:

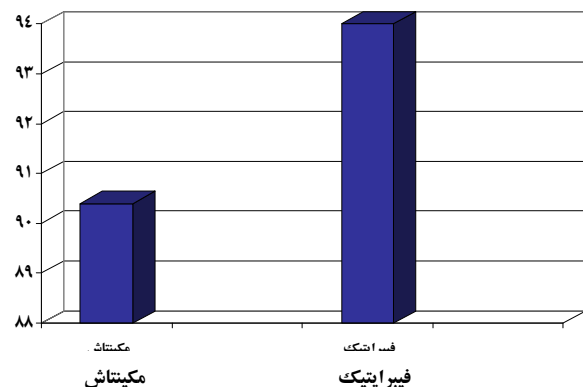
۱- در میانگین فشار متوسط خون شریانی ۳۰ ثانیه بعد از لوله‌گذاری بوده است که به طور معنی‌داری در گروه فیبراپتیک بیش از گروه مکینتاش بوده است.

۲- میانگین اشباع اکسیژناسیون خون شریانی ۳۰ ثانیه بعد از لوله‌گذاری داخل نای در گروه مکینتاش بیش از گروه فیبراپتیک بوده است که به علت طولانی‌تر بودن مدت زمان لوله‌گذاری با برونکوسکوپ فیبراپتیک میباشد.

(جدول ۲) ($P < 0.05$) و میزان اکسیژناسیون خون شریانی ۳۰ ثانیه بعد از لوله‌گذاری داخل نای در گروه مکینتاش بطور معنی‌داری بیشتر از گروه فیبراپتیک بود ($99/8 \pm 0/53$) در مقابل ($99/3 \pm 1/29$) درصد، ($P < 0.05$).

جدول ۳- مقایسه میانگین اکسیژناسیون خون شریانی (%) بین دو گروه در زمانهای مختلف.

P-value	گروه فیبراپتیک	گروه مکینتاش	
۰/۲۴۳	۹۹/۷±۰/۶	۹۹/۸±۰/۵	میانگین اکسیژناسیون خون شریانی (%) ۵ دقیقه قبل از لوله‌گذاری
۰/۰۶۱	۹۹/۱±۰/۱	۱۰۰/۰±۰/۰	میانگین اکسیژناسیون خون شریانی (%) ۳۰ ثانیه قبل از لوله‌گذاری
۰/۰۰۲*	۹۹/۳±۱/۳	۹۹/۸±۰/۵	میانگین اکسیژناسیون خون شریانی (%) ۳۰ ثانیه بعد از لوله‌گذاری
۰/۸۸۴	۹۹/۱±۰/۲	۹۹/۱±۰/۲	میانگین اکسیژناسیون خون شریانی (%) ۵ دقیقه بعد از لوله‌گذاری

نمودار ۲- میانگین فشار خون شریانی ۳۰ ثانیه پس از لوله‌گذاری نای در دو گروه مکینتاش و فیبراپتیک (میلی‌متر جیوه) ($P < 0.05$)

بحث:

در مطالعه انجام شده، عدم اختلاف معنی‌دار بین دو گروه از لحاظ متغیرهای زمینه‌ای و متغیرهای مخدوش کننده (که در قسمت نتایج به آن اشاره شد) چنین پیشنهاد می‌کند که دو گروه تا حد امکان تشابه سازی شده‌اند.

نتیجه‌ای که در این مقاله در مورد طول مدت انجام لارنگوسکوپ به دست آمد چنین پیشنهاد می‌کند که برونکوسکوپ فیبراپتیک نمی‌تواند به عنوان یک اقدام بسیار فوری و بدون آمادگی قلبی جهت لوله‌گذاری داخل نای مورد

این روش در طی ۳۰ ثانیه اول و پس از لوله گذاری می باشد. تغییرات همودینامیک بعلت تحریک طولانی تر قسمت های میانی و تحتانی تراشه توسط برونکوسکوپ فیبراپتیک نسبت به لارنگوسکوپ مکینتاش است. در نتیجه استفاده از لارنگوسکوپ مکینتاش روش مناسبی برای لوله گذاری داخل نای در موارد عادی می باشد و استفاده از برونکوسکوپ فیبراپتیک قابل انعطاف منحصرأ در موارد لوله گذاری مشکل و ناپایداری مهره های گردنی باقی بماند (۱۰، ۱۵، ۱۶ و ۱۹).

با توجه به نتایج طرح حاضر استفاده از لارنگوسکوپ مکینتاش تغییرات همودینامیک کمتری نسبت به برونکوسکوپ فیبراپتیک به دنبال دارد.

نتیجه گیری:

با توجه به مجموع مطالب فوق این مطالعه همانند برخی مطالعات مشابه (۱۴ و ۱۶) تأکید می کند که برونکوسکوپی فیبراپتیک دارای تغییرات همودینامیک بیشتری نسبت به لارنگوسکوپ مکینتاش است و بیشترین تأثیرات همودینامیک

References:

- 1- Fein Silver SH, Fein AM. Textbook of Bronchoscopy. William & Wilkins. 1995: ix .
- 2- Stone J, Gal J. Airway management. In: Miller D. Anesthesia. 5th ed. Philadelphia: Churchill Livingstone; 2000: 425.
- 3- Adnet F, Lapostolle F, Ricard-Hibon A, et al. Intubating trauma patients before reaching hospital revisited. Crit Care 2001; 5(6): 290-1.
- 4- Stone J, Gal J. Airway management. In: Miller D, ed. Anesthesia. 5th ed. Philadelphia: Churchill Livingstone; 2000: 1444-5.
- 5- Okada S, Yamauchi H, Sato S. Use of laryngeal mask in bronchoscopy or bronchoscopic treatment. Kyobu Geka 1998; 51(12): 996-1000.
- 6- MacQuarrie K, Hung OR, Law JA. Tracheal intubation using Bullard laryngoscopy for patients with a simulated difficult airway. Can J Anaesth 1999; 46(8):760-5.
- 7- Shribman AJ, Smith G, Achola KJ. Cardiovascular and catecholamine responses to laryngoscopy with and without tracheal intubation. Br J Anaesth 1987; 59(3): 295-9.
- 8- Smith JE, Mackenzie AA, Sanghera SS, et al. Cardiovascular effects of fibroscope-guided nasotracheal intubation. Anaesthesia 1989; 44(11): 907-10.
- 9- Latorre F, Hofmann M, Kleemann PP, et al. Fiberoptic intubation and stress. Anaesthesist 1993; 42(7): 423-6.
- 10- Tsutsui T, Setoyama K. A clinical evaluation of blind orotracheal intubation using trachlight in 511 patients. Masui 2001; 50(8):854-8.
- 11- Bucx MJ, Van Geel RT, Scheck PA, et al. Cardiovascular effects of forces applied during laryngoscopy. The importance of tracheal intubation. Anaesthesia 1992; 47(12): 1029-33.
- 12- Nishikawa K, Kawana S, Namiki A. Comparison of the lightwand technique with direct laryngoscopy for awake endotracheal intubation in emergency cases. J Clin Anesth 2001; 13(4): 259-63.
- 13- Kristensen MS, Moller J. Airway management behaviour, experience and knowledge among Danish anaesthesiologists-room for improvement. Acta Anaesthesiol Scand 2001; 45(9): 1181-5.
- 14- Hamilton PH, Kang JJ. Emergency airway management. Mt Sinai J Med 1997; 64(4-5): 292-301.
- 15- Adachi YU, Takamatsu I, Watanabe K, et al. Evaluation of the cardiovascular responses to fiberoptic orotracheal intubation with television monitoring: comparison with conventional direct laryngoscopy. J Clin Anesth 2000; 12(7): 503-8.
- 16- Janssens M, Hartstein G. Management of difficult intubation. Eur J Anaesthesiol 2001; 18(1): 3-12.
- 17- Kitamura T, Yamada Y, Chinzei M, et al. Attenuation of haemodynamic responses to tracheal intubation by the styletscope. Br J Anaesth. 2001; 86(2): 275-7.
- 18- Smith JE. Heart rate and arterial pressure changes during fiberoptic tracheal intubation under general anaesthesia. Anaesthesia. 1988; 43(8): 629-32.
- 19- Hung OR, Pytka S, Morris I, et al. Clinical trial of a new lightwand device to intubate the trachea. Anesthesiology 1995; 83(3): 509-14.